

PRAKSISOVERSIGT · LANDBRUG, JAGT OG FISKERI

Praksisoversigt over erhvervelse af landbrugsejendomme og landbrugspligt (landbrugsloven)

Landbrugspligt, bopælspligt og erhvervelsesbetingelser i Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis

Version 2 Opdateret 3. sep. 2026 42 afgørelser · 2018–2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Lov om landbrugsejendomme (landbrugsloven) knytter en række offentligretlige pligter til den enkelte ejendom, så snart den er noteret som landbrugsejendom i Geodatastyrelsens matrikelregister: landbrugspligt, krav om passende beboelsesbygning, forsvarlig drift og – vigtigst i praksis – en 10-årig bopælspligt, der genindtræder ved enhver ny erhvervelse. Praksis skabes næsten udelukkende administrativt: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (tidligere Landbrugsstyrelsen) er 1. instans, og Miljø- og Fødevareklagenævnet er endelig klageinstans efter [landbrugslovens § 38 a](#). Nævnets afgørelser tegner to gennemgående linjer: en meget restriktiv dispensations- og ophævelsespraksis, hvor forsinkelser og økonomi, der kan tilskrives ejeren selv, aldrig udgør "særlige forhold" – og en skarp forvaltningsretlig kontrol med styrelsens begrundelse og oplysning af sagen, der jævnligt fører til ophævelse og hjemvisning. Samtidig dokumenterer forarbejderne en markant liberaliseringsbue fra 2004-lovens selvejeprincip over den upersonlige bopælspligt i 2007/2010 til den fri selskabsadgang fra 1. januar 2015.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Landbrugspligten og dermed bopælspligten følger noteringen i Geodatastyrelsens matrikelregister; BBR-registrering som sommerhus, skattemæssig omvurdering eller faktisk ophørt landbrugsdrift ændrer intet.
- 02** Bopælspligten genindtræder ved ENHVER ny erhvervelse – også ved familiehandel, arv, intern overdragelse mellem selskaber med samme personkreds og ved supplerende af ejendommen med jord.
- 03** Bopælspligten er upersonlig og kan opfyldes af en lejer, men ikke af en forpagter, der bor på sin egen ejendom – bortforpagtning af hele ejendommen opfylder ikke § 8.
- 04** Bopælspligt kræver reel beboelse: CPR-registrering på ejendommen, hovedbopæl i skattemæssig forstand og normalt overnatning; fysisk ophold uden CPR-registrering er ikke nok.

-
- 05** Dispensationspraksis efter § 8, stk. 4, og § 20, stk. 2, er restriktiv og som udgangspunkt begrænset til regelbekendtgørelsens katalog: istandsættelse, uddannelse/arbejde, umulig beliggenhed, slægtsejendom og dokumenteret umulig udlejning.
-
- 06** Dispensation til istandsættelse gives normalt højst for ét år, og forlængelse kun ved ganske særlige forhold, der IKKE kan tilskrives ejeren selv.
-
- 07** Individuelle økonomiske hensyn – byggepriser, bankkrav, lejeindtægt, salgspris – varetages ikke af landbrugsloven og udgør aldrig et særligt forhold.
-
- 08** Tidsubegrænset dispensation for slægtsejendom kræver mindst 3 generationer eller 75 års ejerskab af beboelsesbygningen; dispensationen er personlig og bortfalder ved ejerskifte – også til egne børn.
-
- 09** Et selskab kan ikke eje en slægtsejendom og kan ikke påberåbe sig anpartshaverens personlige forhold, fordi selskab og ejer er to selvstændige retssubjekter.
-
- 10** Selskaber kan efter 2015-reformen frit erhverve landbrugsejendomme, men bopælspligten skal opfyldes på en ejendom, selskabet SELV ejer – ikke på ejerens personligt ejede landbrugsejendom.
-
- 11** Juridiske personer kan hverken være medejere af eller erhverve en andel i en landbrugsejendom; medejerbegrebet i § 2, stk. 4, omfatter kun fysiske personer.
-
- 12** Ophævelse af landbrugspligt efter § 7, stk. 2, forudsætter overgang til en ikke-jordbrugsmæssig anvendelse; natur-, skov- og rekreative formål tæller som jordbrugsmæssig anvendelse og kan derfor ikke bære en ophævelse.
-
- 13** Hensynet til at modvirke dannelsen af nye "frie jorder" i det åbne land er det bærende argument mod ophævelse – og skærpes yderligere, når formålet er privat rekreativ brug.
-
- 14** Ringe bonitet, lille areal eller manglende dyrkning er i sig selv ikke særlige forhold; kun hvor ejendommen slet ikke rummer dyrkbare arealer, kan landbrugspligten undtagelsesvis ophæves.
-
- 15** Suppleringsjord skal ligge inden for 2 km (dyrkningsjord), 5 km (vedvarende græs) og 10 km (fradragsarealer) fra beboelsen; dispensation forudsætter en konkret arronderingsvurdering, ikke blot en afstandsmåling.
-
- 16** Styrelsen må gerne opstille hovedregler (fx 100 m-reglen for "fritliggende" ejendomme), men skal i hver sag overveje at fravige dem – ellers sættes skønnet under regel.
-
- 17** Manglende begrundelse for skønsudøvelsen efter forvaltningslovens §§ 22 og 24 er en konkret væsentlig mangel, der gør styrelsens afgørelse ugyldig.
-
- 18** Brud på officialprincippet – fx manglende selvstændig undersøgelse af kommunens sagsbehandlingstid eller henvisning til en ikke-eksisterende lokalplan – medfører ugyldighed og bortfald af et efterfølgende påbud.
-

19 Påbud om genafhændelse efter § 41 gives med en frist på 6 måneder til 1 år; tinglyst skøde beskytter ikke mod påbuddet, og en ugyldig erhvervelsestilladelse kan ikke opretholdes ved indrettelsessynspunkter.

20 EU-Domstolen har underkendt nationale bopælskrav ved erhvervelse af landbrugsjord som uforholdsmæssige restriktioner af kapitalens frie bevægelighed, og den danske upersonlige bopælspligt blev netop indført for at imødekomme Festersen-dommen.

§ 1 Noteringen i matrikelregistret som retligt omdrejningspunkt

Landbrugslovens anvendelsesområde beror ikke på, hvordan en ejendom faktisk bruges, men på en formel registrering. Efter [landbrugslovens § 2, stk. 1](#) forstås ved en landbrugsejendom "en ejendom, der er noteret som en landbrugsejendom i Geodatastyrelsens matrikelregister", og efter [§ 2, stk. 2](#) er en sådan ejendom undergivet landbrugspligt, hvorved forstås, at ejendommen er omfattet af lovens regler. Noteringen sker efter [§ 4, stk. 1](#), når ejendommen er på 2 ha eller derover, anvendes til jordbrugsvirksomhed og er forsynet med en beboelsesbygning.

Denne formelle tilgang er gennemgående i nævnets praksis, og den slår igennem selv når andre registre siger noget andet:

- I [20/10853](#) var boligen noteret som sommerhus i BBR og havde siden 1973 været brugt som fritidshus. Nævnet fastslog i [20/10853](#), at BBR-registreringen ikke ændrer ejendommens status som landbrugsejendom.
- I [20/10858](#) havde en jordbrugskommission i 1993 lagt til grund, at landbrugspligten kunne have været ophævet. Nævnet fastholdt, at landbrugspligten de facto ikke blev ophævet, og at den ikke bortfalder automatisk.
- I [21/09425](#) var ejendommen skattemæssigt omvurderet til beboelsesejendom; nævnet fastholdt, at den fortsat var noteret som landbrugsejendom i matrikelregistret og derfor omfattet af bopælspligten.
- I [18/01620](#) var ejendommen erhvervet i 1965, før bopælspligten blev indført, og bebygget med et sommerhus. Nævnet fastslog, at der ikke er hjemmel i loven til at *ophæve* bopælspligten – kun til at dispensere efter [§ 8, stk. 4](#).

Zonestatus er derimod afgørende for erhvervelsesreglerne. Vejledningen præciserer, at en ejendom, der i sin helhed ligger i byzone eller sommerhusområde, ikke er omfattet af lovens erhvervelsesregler og heller ikke af bopælspligten, mens en frijordsejendom i landzone – altså en ejendom uden notering – slet ikke er omfattet af loven, jf. [Vejledning til lov om landbrugsejendomme, afsnit 9](#).

Medejerbegrebet er ligeledes formelt afgrænset: efter [§ 2, stk. 4](#) er en medejer en person, der ejer en andpart på en femtedel eller derover af en landbrugsejendom eller af en virksomhed, der ejer en landbrugsejendom. Vejledningen fastslår udtrykkeligt, at begrebet kun omfatter fysiske personer, og at virksomheder og privatpersoner ikke kan eje en landbrugsejendom sammen.

LOV	Landbrugsloven § 2, stk. 1-4	Landbrugsloven § 4, stk. 1	Landbrugsloven § 8, stk. 4
PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på forlænget dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom på grund af manglende særlige forhold		07.04.2022
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på ansøgning om erhvervelse af landbrugsejendom med tidsbegrænset dispensation fra bopælspligten		18.06.2021

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på erhvervelse af landbrugsejendom med dispensation for bopælspligt stadfæstes	30.11.2020
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på ophævelse af og dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom	15.08.2020

§ 2 Ophævelse af landbrugspligt: erklæringssporet i § 6 over for tilladelsessporet i § 7

Loven opererer med to spor. Efter [§ 6, stk. 1](#) kan landbrugspligten ophæves ved erklæring fra en praktiserende landinspektør i ni udtømmende opregnede situationer – bl.a. når jorden inden 5 år skal anvendes til byudvikling i byzone, sommerhusområde eller lokalplanlagt landzone (nr. 1), når der foreligger landzonetilladelse og hver parcel til helårs- eller fritidsbolig er under 2 ha og udgør én sammenhængende lod (nr. 2), ved fredskovsejendomme over 20 ha (nr. 6-7), og ved arealer under 2 ha til naturformål af almen samfundsmæssig karakter (nr. 8) eller til en almen vandforsynings drikkevandsbeskyttelse (nr. 9). Efter [§ 6, stk. 3](#) bortfalder landbrugspligten automatisk, når en ejendom med beboelsesbygning nedbringes under 2 ha, og beboelsen ligger på denne del.

Uden for erklæringssporet kræves tilladelse. [§ 7, stk. 2](#) hjemler ophævelse, "når særlige forhold taler for det" – og det er her hele den restriktive praksis udspiller sig. Nævnet anvender konsekvent to bærende hensyn:

1. **Frie jorder-hensynet.** Ophævelse må ikke skabe nye arealer i det åbne land uden landbrugspligt. I [22/04891](#) om et kileformet areal på ca. 1.000 m² mellem parcelhuse fastslog nævnet, at arealet trods nærheden til byzone måtte betragtes som beliggende i det åbne land, og at salg til en parcelhusejer til privat rekreativt formål *skærpede* kravene.
2. **Kravet om overgang til ikke-jordbrugsmæssig anvendelse.** Både dyrknings- og naturformål er jordbrugsmæssige formål, jf. [lov om drift af landbrugsjorder § 3, stk. 1](#). I [23/04725](#) kunne ønsket om græsning for rådyr og dådyr – og hensynet til mårhundebekæmpelse – derfor ikke bære en ophævelse.

Samme linje går igen i [22/04979](#) (ønske om fritidsbolig; en deklaration fra 1972 med kørselsforbud var ikke nok), [24/08606](#) og [25/05304](#), hvor en ejer siden 1980'erne havde tilplantet 6,9 ha med skov og vild natur og ønskede landbrugspligten ophævet for at slippe for bopælspligten. Nævnet fastholdt, at skov og natur fortsat er jordbrugsmæssig udnyttelse, så længe arealet kan geninddrages til dyrkning, og at en henvisning til Den Grønne Treparts naturmål ikke kunne ændre lovens regler. I [26/02035](#) fik tre familier, der siden 2017 havde beboet en ca. 8 ha ejendom som helårsbofællesskab og ønskede ejerlejlighedsstruktur og individuel belåning, ligeledes afslag.

Den sjældne modsatte afgørelse er [18/06844](#), hvor nævnet *ændrede* Landbrugsstyrelsens afslag til en tilladelse. Ejendommen på Bornholm bestod ud over bygningslodden udelukkende af kratbevoksede klipper og sumpstrækninger:

"det udslagsgivende forhold var, at der ikke på ejendommen og uden for bygningslodden er dyrkbare arealer, der vil kunne dyrkes med f.eks. græs."

Afgørelsen viser grænsen: anvendelsesgrad og bonitet er normalt ikke særlige forhold – arealer af begrænset værdi anses for en naturlig del af en landbrugsejendom – men hvor ejendommen slet ikke rummer dyrkbare arealer, kan bopælshensynet i [§ 1, nr. 3](#) ikke alene bære et afslag.

- **Bortforpagtning opfylder ikke bopælspligten.** I [21/04054](#) gjorde klager gældende, at bortforpagtning af hele ejendommen efter [§ 27](#) opfyldte bopælspligten. Nævnet afviste dette: [§ 8, stk. 2](#) forudsætter, at den anden person tager fast bopæl *på ejendommen* eller på en anden landbrugsejendom, som erhververen er ejer eller medejer af. Da forpagteren boede på sin egen ejendom, som klager hverken ejede eller var medejer af, var betingelsen ikke opfyldt. Reglerne i §§ 27-28 angår hvem der kan forpagte og hvor længe – ikke bopælspligten.
- **Fysisk ophold uden CPR-registrering er ikke nok.** I [26-03748](#) havde klager taget ophold på ejendommen i januar 2026, men kommunen havde afvist flytteanmeldelsen efter CPR-loven, fordi klager ikke havde overvejende tilknytning til ejendommen. Nævnet lagde afgørende vægt på den manglende CPR-registrering, jf. [reglbekendtgørelsens § 8, stk. 1](#).

Bopælspligten **genindtræder ved enhver nyerhvervelse** – også ved familiehandel og arv, jf. [20/10858](#) og [18/01620](#), og ved supplerende af ejendommen med jord. Fraflytter man ejendommen, skal bopælspligten opfyldes igen inden 6 måneder, og er det ikke muligt, skal der søges dispensation inden 4 uger fra fristens udløb, jf. [reglbekendtgørelsens § 8, stk. 8](#).

Bopælspligtens karakter er resultatet af en klar lovgivningsmæssig udvikling. I forarbejderne til den oprindelige lov fra 2003 var bopælskravet begrundet i, at det "primært forhindrer jordspekulation, og idet det bidrager til at bevare selvejet som den overvejende besiddelses- og driftsform i dansk landbrug". Ved **lov nr. 509 af 6. juni 2007** blev pligten gjort upersonlig for ejendomme under 30 ha – udtrykkeligt for at bringe reglerne i overensstemmelse med EU-retten efter Festersen-dommen – og ved **lov nr. 243 af 22. marts 2010** blev den upersonlige bopælspligt gjort generel for alle ejendomme uanset størrelse, samtidig med at perioden blev forlænget fra 8 til 10 år for at styrke bosætningen.

LOV

[Landbrugsloven § 8, stk. 1-5](#)
[Landbrugsloven § 27, stk. 1](#)
[Reglbekendtgørelsen § 8, stk. 1](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på yderligere fristforlængelse af påbud om afhændelse af landbrugsejendom stadfæstet	13.05.2026
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på dispensation fra bopælspligt og påstand om opfyldelse ved bortforpagtning	17.11.2021
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på ansøgning om erhvervelse af landbrugsejendom med tidsbegrænset dispensation fra bopælspligten	18.06.2021
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på ophævelse af og dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom	15.08.2020

§ 4 Dispensation fra bopælspligten: kataloget i reglbekendtgørelsens § 11 og "egne forhold"-doktrinen

[Landbrugslovens § 8, stk. 4](#) hjemler dispensation, "når særlige forhold taler for det". Nævnet gentager i sag efter sag, at praksis er restriktiv og **som udgangspunkt begrænset til de situationer, der er opregnet i reglbekendtgørelsens § 11:**

Grundlag	Hjemmel	Typisk varighed	Tæller med i 10-årsperioden?
Istandsættelse/genopførelse af boligen	§ 11, stk. 1, nr. 1	Normalt højst 1 år	Nej (udsætter pligten)

Uddannelse eller arbejdsforhold	§ 11, stk. 1, nr. 2	Kortere periode	Nej
Beliggenhed gør beboelse umulig	§ 11, stk. 1, nr. 3	Kan være tidsbegrænset	–
Slægtsejendom (3 generationer/75 år)	§ 11, stk. 2	Tidsbegrænset, personlig	–
Dokumenteret umulig udlejning på markedsvilkår	§ 11, stk. 3	Højest 3 år	Ja

For virksomheder henviser [reglbekendtgørelsens § 12](#) til § 11, stk. 1, nr. 1 og 3, og § 11, stk. 3.

Den bærende doktrin er, at **forlængelse kun gives ved ganske særlige forhold, der ikke kan tilskrives ejeren selv**. Nævnet har afvist stort set alle typer af ejerforårsagede forsinkelser:

- **Manglende fremdrift i byggeprojektet.** I [20/14285](#) havde klager kun indhentet tre skitseforslag og ikke påbegyndt indhentelse af tilladelser. Hverken covid-19 (fysiske møder er ikke en forudsætning for at igangsætte et byggeri), samlivsophævelse eller æstetiske hensyn – som slet ikke varetages af [§ 1, nr. 3](#) – var særlige forhold.
- **Sen erkendelse af, at renovering ikke kan lade sig gøre.** I [23/08141](#) havde klager allerede fået dispensation i halvandet år – mere end den normale frist på ét år – og konstateringen af, at nedrivning var nødvendig, burde have været gjort tidligere. Udokumenterede museumsundersøgelser for fortidsminder kunne ikke bære en forlængelse.
- **Økonomiske forhold.** I [21/09425](#) var bankens krav om salg af den nuværende bolig et økonomisk forhold, klager burde have taget højde for ved erhvervelsen, og en forsinket BBR-registrering af en nedrivning havde ikke reelt hindret opfyldelsen. Vejledningen sammenfatter: individuelle økonomiske hensyn varetages ikke af landbrugsloven, jf. [§ 1](#).
- **Travlhed og virksomhedens egen brug af ejendommen.** I [24/07219](#) formulerede nævnet det direkte:

"Nævnet har således vurderet, at klagers manglende opfyldelse af bopælspligten skyldes klagers egne forhold, og at der dermed ikke kan gives en forlængelse af dispensationen fra bopælspligten."

- **Vejrlig og myndighedsbehandling.** I [24/05418](#) var kommunens sagsbehandlingstid, ekstraordinært mange vejrligsdage og uforudsete kloakproblemer ikke tilstrækkeligt.
- **Genopførelse.** I [24/07651](#) blev afslag på yderligere dispensation til genopførelse af en beboelsesbygning stadfæstet.

To omgåelsesforsøg er blevet afvist med identisk begrundelse. I [24/10516](#) ville stifteren og eneanpartshaveren købe ejendommen personligt af sit eget selskab for at opnå en ny dispensationsfrist; nævnet fastslog, at et internt ejerskifte ikke giver en længere frist. Samme resultat i [24/07219](#), hvor samme person stod som både overdrager og modtager i overdragelsesaftalen, og ansøgningen derfor blev behandlet som en *forlængelse* af en allerede udnyttet dispensationsperiode.

Endelig viser [26-03748](#), hvor grænsen for berettigede forventninger går: klager havde fået dispensation i mere end fire år gennem fire forlængelser, men styrelsen havde allerede i april 2024 oplyst, at yderligere forlængelse ikke kunne forventes. Nævnet henviste desuden til, at praksis fortsat er begrænset til situationerne i regelbekendtgørelsens § 11 samt §§ 21-29 i det nu ophævede cirkulære nr. 94 af 22. november 2010, hvis bestemmelser "fortsat er udtryk for gældende praksis", og hvorefter fristforlængelse ved istandsættelse normalt ikke bør overstige 1 år.

LOV

[Landbrugsloven § 1](#)[Landbrugsloven § 8, stk. 4](#)[Regelbekendtgørelsen § 11, stk. 1-3](#)[Regelbekendtgørelsen § 12](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på yderligere fristforlængelse af påbud om afhændelse af landbrugsejendom stadfæstet	13.05.2026
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på ansøgning om dispensation fra bopælspligten i Kolding Kommune	28.01.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra bopælspligt trods påstand om bygningsmæssigt forfald og dialog med kommune	12.12.2024
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på yderligere dispensation fra bopælspligten på landbrugsejendom	27.11.2024
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligt stadfæstes	03.10.2024
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligt	14.09.2023
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på forlænget dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom på grund af manglende særlige forhold	07.04.2022
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om dispensation fra bopælspligt	24.08.2021

§ 5 Tidsubegrænset dispensation: slægtsejendom, umulig beliggenhed og forgæves udlejning

De tre grundlag for varig eller langvarig fritagelse er skarpt afgrænsede.

Slægtsejendom. Efter [regelbekendtgørelsens § 11, stk. 2](#) kan tidsubegrænset dispensation meddeles, hvis ejendommen i mindst 3 generationer eller mindst 75 år har været i slægtens eje og ønskes overdraget til en slægtning – og kun hvor beboelsesbygning og bygningslod har været i slægtens eje i hele perioden. [Vejledningens afsnit 5.8.4](#) præciserer, at erhververen skal være 4. generation, at en generations ejertid normalt regnes til ca. 25 år, og at dispensationen er personlig, så der skal søges på ny ved hver handel inden for familien.

Praksis er kompromisløs på tidskravet:

Sag	Slægtens ejertid	Generationer	Resultat
20/10853	ca. 47 år	2	Afslag
20/10858	ca. 57 år (siden 1964)	2	Afslag
18/01620	ca. 55 år (siden 1965)	1	Afslag

20/10858 afklarer desuden to principielle spørgsmål: en tidligere meddelt personlig, tidsubegrænset dispensation er *ikke* overførbart til børnene ved delvist ejerskifte, og bopælspligten genindtræder ved nyerhvervelsen. Efter vejledningen kan virksomheder slet ikke opnå tidsubegrænset dispensation ved køb af

en slægtsejendom, da en virksomhed ikke har personlig tilknytning til ejendommen – stadfæstet af nævnet i sagsnr. 18/01750.

Umulig beliggenhed. [Regelbekendtgørelsens § 11, stk. 1, nr. 3](#) dækker den situation, hvor beliggenhedsforholdene gør det umuligt at opfylde bopælspligten. Forarbejderne til [lov nr. 1372 af 16. december 2014](#) angiver som eksempel en ejendom, der ligger "på en ø uden fast bro- eller færgeforbindelse". Grænsen er skarp: vejledningen henviser til nævnets sagsnr. 18/01711, hvorefter der **ikke** kan gives tidsubegrænset dispensation på en ø *med* fast færgeforbindelse. I [20/10853](#) var beliggenhed inden for strandbeskyttelseslinjen heller ikke dokumenteret som en hindring, og ejeren blev i stedet henvist til pligten efter [§ 9, stk. 1](#) til at forsyne ejendommen med en passende beboelsesbygning.

Umulig udlejning. Efter [regelbekendtgørelsens § 11, stk. 3](#) gives dispensation for højst 3 år, når ejeren dokumenterer, at udlejning på markedsvilkår ikke har været mulig. Kravene er formaliserede: mindst 3 annonceringer inden for en sammenhængende periode på 3 måneder med mindst 3 ugers mellemrum, i mindst 1 landsdækkende avis eller via internettet *samt* i mindst 1 lokalavis; lejen må ikke overstige det normale niveau i området; og der skal redegøres for de henvendelser, der er kommet. Dispensationen er betinget af, at ejeren kun opholder sig på ejendommen i naturlig tilknytning til driften. Kravet stammer direkte fra forarbejderne til [lov nr. 509 af 6. juni 2007](#), hvor det anføres, at ophævelsen af den personlige bopælspligt nødvendiggør dispensation, når ejeren hverken vil bo på ejendommen eller kan leje den ud på markedsvilkår – fordi en subsidiær personlig bopælspligt "på baggrund af Festersen-dommen må antages at være i strid med EU-retten".

At ville *undgå* udlejning er derimod ikke et særligt forhold. I [19/08458](#) ønskede en ejer bosat i Flensborg ikke at udleje sin gennemrenoverede ejendom af frygt for skader. Nævnet fastslog, at ejendommens gode stand og ønsket om at undgå udlejning ikke er særlige forhold, og at vedligeholdelsespligten efter [§ 9, stk. 3](#) er en lovbestemt forpligtelse, der ikke i sig selv kan begrunde dispensation. Vejledningen tilføjer, at der normalt ikke gives dispensation, hvis den manglende udlejning alene skyldes, at ejendommen er i ringe stand.

LOV

[Landbrugsloven § 8, stk. 4](#)[Landbrugsloven § 9, stk. 1, 3](#)[Regelbekendtgørelsen § 11, stk. 1-3](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på ansøgning om erhvervelse af landbrugsejendom med tidsubegrænset dispensation fra bopælspligten	18.06.2021
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på erhvervelse af landbrugsejendom med dispensation for bopælspligt stadfæstes	30.11.2020
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på ophævelse af og dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom	15.08.2020
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på tidsubegrænset dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom	10.01.2020

§ 6 Personers erhvervelse: fri handel, arv, familiehandel og anpart

Efter liberaliseringen ved [lov nr. 243 af 22. marts 2010](#) er personers erhvervelse reduceret til én betingelse. [Landbrugslovens § 12](#) lyder nu:

"En person kan erhverve adkomst på en eller flere landbrugsejendomme i landzone, hvis erhververen inden 6 måneder efter erhvervelsen opfylder pligten til fast bopæl i § 8."

Det er en dramatisk forenkling. Forarbejderne til den oprindelige § 12 fra 2003 opregnede alders-, uddannelses- og egen drift-krav, en 10 km-afstandsgrænse fra bopælen, en øvre grænse på 400 ha eller 4 landbrugsejendomme og en tærskel for fortrinsstilling til suppleringsjord. Ved 2010-loven blev arealgrænser og uddannelseskrav ophævet, og ved [lov nr. 1372 af 16. december 2014](#) faldt også reglerne om fortrinsstilling bort – hvorefter § 12 "vil give mulighed for erhvervelse af bedrift uden begrænsninger".

De øvrige erhvervelsesshjemler er:

- **Arv og uskiftet bo, § 14.** Ægtefællen kan erhverve ved uskiftet bo, bodeling ved separation/skilsmisses eller arv, hvis ejeren havde lovlig adkomst. Andre arvinger kan erhverve, hvis arveladeren eller dennes ægtefælle har haft lovlig adkomst i mindst 8 år, og erhververen opfylder bopælskravet inden 2 år.
- **Familiehandel, § 15.** Overdragelse til ægtefælle, samlever, søskende, søskendebørn, svigerbørn eller slægtninge i ret op-/nedstigende linje kræver ligeledes 8 års lovlig adkomst hos overdrageren og bopæl inden 2 år.
- **Anpart, § 16.** Ud over overgangen ved uskiftet bo m.v. kan en anpart erhverves, hvis mindst én anpartshaver ejer en femtedel eller derover og opfylder betingelserne i §§ 12, 14 eller 15 – i praksis kaldet "ankermannen". Efter [reglbekendtgørelsens § 8, stk. 3](#) skal ankermannens bopælspligt opfyldes i mindst 10 år efter erhvervelsen af anparten.
- **Dispensation, § 17.** Der kan dispenseres fra §§ 12-16, når særlige forhold taler for det, herunder ved erhvervelse med henblik på byudvikling (stk. 2, nr. 1), ikke-jordbrugsmæssig erhvervsanvendelse af almen samfundsmæssig interesse (nr. 2), videnskabelige, undervisningsmæssige, sociale, sundhedsmæssige eller almene rekreative formål (nr. 3), vådområder og naturgenopretning (nr. 4) og naturformål af almen samfundsmæssig karakter (nr. 5).

Bemærk fristforskellen, som nævnet håndhæver konsekvent: **6 måneder ved erhvervelse i fri handel, 2 år ved arv og familiehandel**, regnet fra den bindende aftale henholdsvis arveudlægget, jf. [reglbekendtgørelsens § 9](#). Fordi der ved familiehandel og arv allerede gælder en lempeligere frist, kan man efter vejledningen som hovedregel ikke tillige forvente dispensation til istandsættelse. I [20/10853](#) blev erhvervelsen fra en mors dødsbo netop henført til [§ 15](#) med 2-årsfristen.

De historiske uddannelseskrav – som blev ophævet i 2010 – gav i sin tid anledning til en af de få ombudsmandssager på området. I udtalelsen om [dispensation fra kravet om landbrugsuddannelse](#) kritiserede Folketingets Ombudsmand, at Landbrugsministeriet havde afgjort sagen uden at sikre, at ansøgerens advokat fik lejlighed til at fremlægge nærmere oplysninger om beskæftigelsen på forældrenes og broderens gård, og henstillede, at sagen blev genoptaget – hvorefter ministeriet ændrede afgørelsen og meddelte dispensationen.

LOV

[Landbrugsloven § 12](#)[Landbrugsloven § 14, stk. 1, 2](#)[Landbrugsloven § 15](#)[Landbrugsloven § 16, stk. 1, 2](#)[Landbrugsloven § 17, stk. 1, 2](#)[Reglbekendtgørelsen § 9](#)

PRAKSIS

Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på erhvervelse af landbrugsejendom med dispensation for bopælspligt stadfæstes

30.11.2020

§ 7 Selskabers og andre juridiske personers erhvervelse efter §§ 20-21

Med [lov nr. 1372 af 16. december 2014](#), i kraft 1. januar 2015, blev selskabsadgangen fundamentalt omlagt. Den tidligere konstruktion med "landmanden i selskabet", der skulle have bestemmende indflydelse, blev

ophævet. Baggrunden var anbefalinger fra Vækstteam for Fødevarer og Natur- og Landbrugskommissionen; de almindelige bemærkninger citerer kommissionens anbefaling nr. 29:

"Landbrugsloven indeholder barrierer for selskabers erhvervelse af landbrugsejendomme og dermed også for kapitaltilførsel til erhvervet. Det skyldes krav i landbrugsloven om, at et selskab kun kan erhverve en landbrugsejendom, hvis selskabet har tilknyttet en landmand, der har bestemmende indflydelse. For eksterne investorer står deres indflydelse dermed normalt ikke mål med deres investering i landbrug."

§ 20, stk. 1 opregner nu udtømmende de virksomhedsformer, der kan erhverve **uden tilladelse**: aktieselskab, anpartsselskab, partnerselskab, iværksætterselskab, europæisk selskab (SE), erhvervsdrivende fond, alternativ investeringsfond og forsikringsselskab. Den eneste materielle betingelse er bopælskravet: en person skal inden 6 måneder tage fast bopæl på **en landbrugsejendom, der ejes af selskabet**, og kravet skal opfyldes i 10 år.

Denne formulering har været afgørende i nævnets praksis. I de parallelle sager 18/08200 og 18/08201 ønskede et kommanditselskab og dets reelle ejer at erhverve to landbrugsejendomme i sameje med 80/20-fordeling. Nævnet afviste konstruktionen på to selvstændige grundlag:

- **Ingen anpartserhvervelse for selskaber.** Loven opregner positivt de tilfælde, hvor en landbrugsejendom kan erhverves, og der findes ingen hjemmel uden for disse. § 16 hjemler eksplicit personers anpartserhvervelse, mens § 21, nr. 3 for kommanditselskaber m.v. efter sin ordlyd kun angår erhvervelse af en *hel* landbrugsejendom. At der formueretligt skabes et interessentskab ændrede intet.
- **Bopæl kun på selskabets egen ejendom.** Selskabet kunne ikke opfylde bopælspligten via den reelle ejers bopæl på en personligt ejet landbrugsejendom, fordi § 20, stk. 1 direkte kræver bopæl på en ejendom, som selskabet ejer.

Vejledningen har kodificeret dette: virksomheder kan ikke være medejere af en landbrugsejendom, og virksomheder og privatpersoner kan ikke eje en landbrugsejendom sammen, jf. [Vejledning til lov om landbrugsejendomme, afsnit 10](#). Ejer en virksomhed flere landbrugsejendomme, kan samme lejer kun opfylde bopælspligten på dem alle, hvis der er 100 % samme ejerforhold.

Den praktiske opfyldelse er reguleret i [reglbekendtgørelsens § 6](#): erhvervelse kan kun ske uden tilladelse, hvis virksomhedens tegningsberettigede erklærer, at lejer er en **fysisk person**, og at beboelsesbygningen i sin helhed udlejes som ét lejemål. Styrelsen godkender ikke et lejeforhold med et andet selskab. Foreligger der ingen lejer på erklæringstidspunktet, kræver erhvervelsen tilladelse med vilkår om opfyldelse inden 6 måneder.

Selskabets selvstændige retssubjektivitet er også afgørende for dispensationsvurderingen. I 23/11436 påberåbte et anpartsselskab sig, at anpartshaveren var 5. generations ejer af familieejendommen og først kunne flytte hjem fra London i 2024. Nævnet afviste:

"Nævnet lagde vægt på, at ejendommens ejer er et anpartsselskab – en selvstændig juridisk person, der ikke har de samme slægtsmæssige eller personlige relationer som selskabets ejerkreds. Anpartshaverens personlige forhold kan derfor ikke begrunde en dispensation fra anpartsselskabets opfyldelse af bopælspligten, idet selskabet og anpartshaveren er to selvstændige retssubjekter."

Liberaliseringen har omvendt også fjernet hjemmelsgrundlaget for ældre restriktiv praksis. I 18/01618 (32776) havde Landbrugsstyrelsen afvist et anpartsselskabs ansøgning om at supplere og oprette en ejendom som selvstændig landbrugsejendom efter § 30, stk. 3 med henvisning til en fast praksis om, at kun fysiske personer kan opnå sådan tilladelse. Nævnet udtalte:

"Nævnet finder, at der ud fra det foreliggende retsgrundlag ikke findes hjemmel for Landbrugsstyrelsens praksis, hvorefter juridiske personer ikke kan supplere og oprette en tidligere nedlagt landbrugsejendom som en ny selvstændig landbrugsejendom."

Uden for § 20-kredsen kræves tilladelse efter § 21 – for interessentskaber, kommanditselskaber, medarbejderinvesteringsselskaber, andelsselskaber og foreninger med begrænset ansvar samt EU-/EØS-virksomheder. Særlige regler gælder for almene vandforsyninger efter § 23, der uden tilladelse kan erhverve og bevare adkomst i overensstemmelse med en indsatsplan efter vandforsyningsloven.

LOV	Landbrugsloven § 20, stk. 1-3	Landbrugsloven § 21	Landbrugsloven § 23, stk. 1-4
	Landbrugsloven § 30, stk. 3	Regelbekendtgørelsen § 6, stk. 1-3	
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra bopælspligt 29.01.2024 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Hjemvisning af sag om selskabs adgang til at oprette og supplere en landbrugsejendom 16.12.2021 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på tilladelse til erhvervelse af landbrugsejendom - kommanditselskabs mulighed for at erhverve anpart 07.08.2019 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afslag på erhvervelse af landbrugsejendom 07.08.2019		

§ 8 Sammenlægning, suppleringsjord og oprettelse af nye landbrugsejendomme

Landbrugslovens § 29, stk. 1 tillader sammenlægning ved landinspektørerklæring, hvis suppleringsjorden ligger inden for en luftlinjeafstand på **2 km for dyrkningsjorder, 5 km for vedvarende græsarealer og 10 km for fradragsarealer**, regnet fra ejendommens beboelsesbygning (ved bygningsløse ejendomme fra hovedlodden), og hvis bopælspligten efter § 8 og § 20, stk. 1 opfyldes inden 6 måneder. Fradragsarealer er efter § 29, stk. 2 fredskovspligtige arealer og arealer helt uden jordbrugsmæssig værdi samt arealer, der efter lovgivning eller en mindst 20-årig aftale ikke må tilføres gødning. § 29, stk. 3 hjemler dispensation, når særlige forhold taler for det.

Nævnets praksis viser, at afstandsdispensationen ikke kan afgøres ved en ren måling. I 20/02701 om et moseareal på 0,43 ha ca. 15 km fra klagers bopæl ophævede nævnet styrelsens afslag som ugyldigt. Styrelsen havde ikke inddraget de kriterier, der fremgår af vejledningen – om arealerne er tilgrænsende, eller om ansøgeren i forvejen ejer arealer i området – og havde ikke angivet, hvorfor 15 km var en væsentlig afvigelse fra 10 km-grænsen, eller hvordan afstanden var beregnet. I den efterfølgende sag 20/06289 ophævede nævnet på ny, denne gang fordi klagers nye oplysninger om køb af mellemliggende matrikler skulle inddrages, men ikke kunne behandles af nævnet uden at afskære klager fra to-instansbehandling.

Ved oprettelse af nye landbrugsejendomme gælder § 30, stk. 3, hvorefter ministeren kan tillade, at tidligere nedlagte landbrugsejendomme og **fritliggende beboelsesejendomme** suppleres og oprettes som nye selvstændige landbrugsejendomme. To afgørelser trækker rammerne op:

- I 21/05886 var kun 5.699 m² i tilknytning til bygningslodden, og der lå 40 meter tredjemandsjord imellem. Nævnet fastholdt kravet om mindst 2 ha sammenhængende jord ved bygningslodden og fandt, at adskillelsen ikke var "mindre". Det blev samtidig præciseret, at § 30, stk. 3, ikke er en dispensationsbestemmelse, men en tilladelsesbestemmelse, hvor styrelsen udøver et konkret skøn.

- I [21/09193](#) anvendte styrelsen sin praksis om, at en ejendom ikke er fritliggende, hvis der er mere end tre-fire huse inden for 100 meter. Nævnet fandt ikke, at skønnet var sat under regel: grundsætningen om pligtmæssigt skøn er ikke til hinder for hovedregler, så længe det i den enkelte sag overvejes at fravige dem. Landsbyens historiske karakter som bondelandsby og de omkringliggende marker var derimod ikke saglige momenter.

Et beslægtet spørgsmål er noteringen som ejendom *med* beboelse. I [21/02756](#) fandt nævnet, at en luftlinjeafstand på ca. 112 meter mellem boliglod og jordlod udgjorde en væsentlig adskillelse, så betingelserne i [§ 4, stk. 1](#) ikke var opfyldt, og at hverken langvarigt ejerskab, affektionsværdi, finanskrisetab eller bopælsopfyldelse via en lejer var særlige forhold efter [§ 4, stk. 3](#).

Endelig har [18/01883](#) fortsat interesse for overgangsretten: selv om reglerne om fortrinsstilling til suppleringsjord blev ophævet pr. 1. januar 2015, fastslog nævnet, at overgangsbestemmelserne i [lov nr. 1372 af 16. december 2014](#) bevarer de hidtidige regler for retshandler indgået før ikrafttrædelsen – her en købsaftale fra juli 2013 – så en nabo, der rettidigt havde ansøgt om fortrinsstilling, bevarede sit retskrav trods styrelsens ekspeditionsfejl.

LOV	Landbrugsloven § 4, stk. 1, 3	Landbrugsloven § 10, stk. 1-5
	Landbrugsloven § 29, stk. 1-3	Landbrugsloven § 30, stk. 3
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på ansøgning om supplerings og oprettelse af landbrugsejendom stadfæstes 25.04.2022 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Klage over afslag på ansøgning om supplerings og oprettelse af landbrugsejendom 19.04.2022 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på ændring af landbrugsejendom uden beboelse til med beboelse grundet manglende sammenhæng mellem jord og bygning 28.10.2021 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om ophævelse og hjemvisning vedrørende afslag på erhvervelse af landbrugsejendom 11.11.2020 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om afslag på dispensation til sammenlægning af moseareal med landbrugsejendom 06.05.2020 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse af Landbrugsstyrelsens afgørelse om fortrinsstilling til suppleringsjord og påbud om genafhændelse 04.07.2018	

§ 9 Samdrift, forpagtning og forsvarlig drift

[Landbrugslovens § 26](#) tillader samdrift af landbrugsejendomme, når de lovligt ejes af samme ejer, eller når forpagtningsreglerne i §§ 27-28 er opfyldt, og [§ 26, stk. 2](#) tillader, at to eller flere ejere eller forpagtere aftaler at drive deres bedrifter helt eller delvis i fællesskab.

Efter [§ 27, stk. 1](#) kan en person eller en virksomhed omfattet af [§ 20](#) forpagte en hel landbrugsejendom for højst 30 år – det samme gælder et fællesskab, der opfylder [§ 16, stk. 2](#), eller en juridisk person med tilladelse efter [§ 21, nr. 3](#). [§ 28, stk. 1](#) opregner de seks tilfælde, hvor en *del* af en landbrugsejendom kan forpagtes eller lejes uden tilladelse, herunder jorder der indgår i samdrift med en anden landbrugsejendom (nr. 1), vedvarende græs- og naturarealer til græsning (nr. 2) og arealer under 1.000 m² til haveformål (nr. 3).

Det praktisk vigtigste er kravet om **samdrift ved forpagtning af delarealer**. [Vejledningens afsnit 14](#) præciserer, at en person eller virksomhed, der ikke i forvejen ejer eller forpagter en hel landbrugsejendom, ikke kan forpagte delarealer, fordi de forpagtede jorder altid skal indgå i samdrift med en anden landbrugsejendom, forpagteren selv ejer eller forpagter. Vejledningen afgrænser samtidig forpagtningsbegrebet nedad: maskinstationsaftaler,

pasningsaftaler, maskinfællesskaber, vejretter, jordvarme-, jagt- og fiskerirettigheder samt dyrkningskontrakter er ikke omfattet, fordi ejeren ikke har afgivet den jordbrugsmæssige råden. Omvendt kræver forpagtning til solcellepark, teknikhus, legeplads, permanent p-plads eller urnenedsættelse altid tilladelse efter § 28, stk. 2 og ofte tillige landzonetilladelse.

Vejledningen fremhæver udtrykkeligt 21/04054 som gældende praksis for det centrale samspil: bortforpagtning af en landbrugsejendom i sin helhed opfylder ikke bopælspligten. Nævnet afviste i den sag også en henvisning til ældre litteratur om jordlovgivningen, fordi den vedrørte en forældet udgave af loven.

Driftspligten fremgår af § 11, stk. 1: en landbrugsejendom skal drives på forsvarlig måde under hensyn til de erhvervsmæssige jordbrugsmæssige udnyttelsesmuligheder, til natur og miljø og til bevarelse af de landskabelige værdier – og anvendelse til naturformål betragtes også som forsvarlig drift. § 11, stk. 2 etablerer koblingen til den fysiske planlægning: ingen del af en landbrugsejendom må tages i brug til ikke-jordbrugsmæssige formål, medmindre anvendelsen er i overensstemmelse med planloven eller råstofloven. Afgrænsningen mod kommunernes landzoneadministration efter planlovens § 35 er behandlet i praksisoversigten om landzonetilladelse, og miljøgodkendelse af husdyrbrug under husdyrgodkendelse.

Historisk illustrerer Cirkulære om de lokale jordlovmyndigheders opgaver, pkt. 3.2, hvor meget vurderingen har ændret karakter: dengang skulle jordlovmyndigheden ved samdrift og forpagtning bl.a. vurdere, om kravene om fast bopæl og landmandsuddannelse var opfyldt, om der var et passende forhold mellem jordtilliggende og produktionsapparat, og om andre havde behov for forpagtningsarealer. Ingen af disse kriterier gælder i dag.

LOV

Landbrugsloven § 11, stk. 1, 2

Landbrugsloven § 26, stk. 1, 2

Landbrugsloven § 27, stk. 1, 2

Landbrugsloven § 28, stk. 1, 2

PRAKSIS

Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på dispensation fra bopælspligt og påstand om opfyldelse ved bortforpagtning

17.11.2021

Håndhævelse: påbud om genafhændelse efter § 41, vilkår og tinglysning

Håndhævelsessporet er kort og hårdt. Efter landbrugslovens § 41, stk. 1 kan der, når erhververen ikke opfylder betingelserne for at erhverve adkomst, meddeles påbud om at afhænde ejendommen inden for en frist på **mindst 6 måneder og højst 1 år**, medmindre fristen efter ansøgning forlænges i det enkelte tilfælde. § 41, stk. 2 rammer tillige den, der ikke rettidigt indgiver ansøgning, eller hvis tilladelse nægtes, bortfalder eller hvis vilkår ikke opfyldes.

Praksis viser hele forløbet fra manglende bopælsopfyldelse til påbud:

- I 18/08198 havde et anpartsselskab fået tinglyst adkomst efter tvangsauktioner i 2015 uden erhvervelsestilladelse og uden folkeregisteradresse på ejendommene. Styrelsen påbød afhændelse af begge ejendomme.
- I 24/07219 var et genafhændelsespåbud fulgt op af politianmeldelse, da bopælspligten fortsat ikke blev opfyldt.
- I 26-03748 stadfæstede nævnet et afslag på yderligere fristforlængelse af et påbud om genafhændelse eller etablering af passende beboelse. Nævnet præciserede samtidig, at det ikke har kompetence til at behandle

et varsel om politianmeldelse, fordi et sådant varsel ikke er en afgørelse i forvaltningsretlig forstand, men en procesledende beslutning.

En klage har ikke automatisk opsættende virkning. I [23/14683](#) bemærkede nævnet, at landbrugsloven ikke indeholder særlige regler herom, jf. [§ 38 a](#), og at spørgsmålet må afgøres ved en afvejning, hvor hovedreglen – der harmonerer med grundlovens § 63 – kun fraviges ved særlige forhold. Nævnet tillagde klagen opsættende virkning, fordi afhændelse ville være uoprettelig for klager, mens det offentlige hensyn til straks-gennemførelse ikke var tilstrækkeligt tungtvejende.

Tinglysning giver ingen beskyttelse mod påbud. I [18/01883](#) havde en køber erhvervet i god tro og fået skødet tinglyst på grundlag af en erhvervelsestilladelse, der senere blev annulleret som ugyldig. Nævnet fastslog, at tinglysning efter [tinglysningslovens § 1](#) alene sikrer rettigheder og ikke er til hinder for påbud efter [§ 41, stk. 1](#), og at en ugyldig afgørelse ikke kan opretholdes – det er derfor uden betydning, om klageren har indrettet sig i tillid til den.

De formelle rammer suppleres af [§ 39](#): tilladelser og dispensationer kan betinges og tidsbegrænses, betingelserne er bindende for rettighedshavere uanset stiftelsestidspunkt og kan tinglyses på ejerens bekostning, og en tilladelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år. Efter [§ 43, stk. 1](#) skal adkomstdokumentet tinglyses inden 1 år efter den bindende aftale – eller efter tilladelsen, hvor sådan kræves – og efter [§ 43, stk. 2](#) sætter tinglysningsdommeren en frist til fremskaffelse af tilladelse eller dokumentation, hvis dette ikke forevises ved anmeldelsen.

Nævnets kompetence forudsætter en aktuel afgørelse. I [21/10575](#) afviste nævnet at realitetsbehandle en klage, efter at klager havde lovliggjort forholdet ved at sælge ejendommen – nævnet har ikke kompetence til at prøve styrelsens fortolkning af retsgrundlaget på grundlag af en uaktuel afgørelse. Tilsvarende blev klagen afvist i [24/01550](#), og i [18/08198](#) fordi styrelsen havde imødekommet klagerens egentlige anmodning ved at suspendere afhændelsesfristen, uden at der efterfølgende var klaget over selve påbuddet.

LOV

[Landbrugsloven § 38a, stk. 1](#)[Landbrugsloven § 39, stk. 1-3](#)[Landbrugsloven § 41, stk. 1, 2](#)[Landbrugsloven § 43, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på yderligere fristforlængelse af påbud om afhændelse af landbrugsejendom stadfæstet	13.05.2026
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra bopælspligt trods påstand om bygningsmæssigt forfald og dialog med kommune	12.12.2024
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af realitetsbehandling i sag om afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligten	08.07.2024
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om ophævelse og hjemvisning i sag om afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligten	18.01.2024
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af realitetsbehandling af klage vedrørende Landbrugsstyrelsens afslag på fristforlængelse for etablering af beboelsesbygning	17.05.2022
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afvisning af klage i sag om lovliggørelse ved afhændelse af landbrugsejendomme	07.08.2019
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af Landbrugsstyrelsens afgørelse om fortrinsstilling til suppleringsjord og påbud om genafhændelse	04.07.2018

Forvaltningsretlig kontrol: begrundelse, officialprincip og pligtmæssigt skøn

§ 11

En stor del af de sager, hvor klager får medhold, vindes på formalia. Nævnet begrænser hyppigt sin prøvelse efter [lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet § 11](#) til ét spørgsmål – og det er ofte forvaltningsretligt.

Begrundelseskravet. Fordi hovedparten af landbrugslovens hjemler er skønsmæssige ("når særlige forhold taler for det"), skal begrundelsen angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønnet, jf. [forvaltningslovens § 22](#) og [§ 24, stk. 1](#). Nævnet behandler begrundelsen som en garantiforskrift, hvis tilsidesættelse skaber formodning for, at afgørelsen er påvirket:

- I [19/06243](#) havde Landbrugsstyrelsen afslået en tidsubegrænset dispensation helt uden begrundelse. Nævnet fandt manglen konkret væsentlig, ophævede og hjemviste – men bemærkede udtrykkeligt, at en hjemvisning på grund af formelle mangler ikke nødvendigvis betyder et andet resultat. Det viste sig at holde stik: ved den fornyede behandling blev afslaget fastholdt og stadfæstet i [19/08458](#).
- I [20/02701](#) var begrundelsen mangelfuld, fordi styrelsen hverken havde inddraget vejledningens egne kriterier eller forklaret, hvordan afstanden var beregnet.

Officialprincippet. Nævnet prøver af egen drift, om sagen er tilstrækkeligt oplyst:

- I [19/01357](#) havde styrelsen betinget en almen vandforsynings erhvervelse efter [§ 23, stk. 4](#) af, at 3,3 ha uden for indsatsplanen skulle afhændes, uden at vurdere de arronderingsmæssige forhold – arealets størrelse, den smalle grusvej, omgivelserne og den planlagte deklaration om økologisk drift – som lovbemærkningerne netop peger på. Tilsidesættelsen var konkret væsentlig, og afgørelsen blev ophævet.
- I [23/14683](#) havde styrelsen afvist forlængelse med henvisning til klagers manglende dokumentation for kommunens sagsbehandlingstid uden selv at undersøge forholdet, og havde henvist til en lokalplan, som nævnet ved opslag på plandata.dk kunne konstatere ikke fandtes. Nævnet konkluderede:

"Idet afgørelsen af 29. august 2023 er ugyldig, jf. ovenstående, finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at grundlaget for Landbrugsstyrelsens påbud af 15. november 2023 er bortfaldet."

At officialprincippet ikke er ubegrænset, viser [26-03748](#), hvor nævnet fandt princippet overholdt, bl.a. fordi der i en ansøgningssag påhviler ansøgeren et større ansvar for sagsoplysningen.

Afvisning af at realitetsbehandle. I [23/00236](#) havde styrelsen afvist at behandle en anlægsmyndigheds ansøgning om dispensation efter [§ 10, stk. 5](#) i forbindelse med delekspropriation til Testcenter Østerild, fordi ansøgeren ikke var ejer. Nævnet fandt, at ejerforholdene er en del af sagens faktum, som skal indgå i den materielle vurdering – men ikke kan begrunde en afvisning af at realitetsbehandle.

Pligtmæssigt skøn og vejledningspligt. [21/09193](#) og [21/02756](#) fastslår, at styrelsens hovedregler (100 m-reglen, kravet om tilgrænsende bygningslod) er lovlige, så længe fravigelse konkret overvejes. I [21/09425](#) fandt nævnet, at vejledningspligten efter [forvaltningslovens § 7, stk. 1](#) ikke var tilsidesat, da klager i forvejen kendte reglerne, og henvendelsen havde karakter af en anmodning om konkret rådgivning, der falder uden for vejledningspligten.

Også på selve hjemmelsgrundlaget har kontrollen historiske rødder. I ombudsmandssagen om [påbud om afhændelse af landbrugsejendom og ændring af tegningsregel i vedtægter](#) blev det gjort gældende, at der ikke i landbrugslovens dagældende § 20 var hjemmel til administrativt – via et cirkulære – at stille krav til et landbrugsselskabs tegningsregler, og at hjemmelskravet måtte være særligt klart, når sanktionen var påbud om at afhænde selskabets landbrugsejendomme.

	Landbrugsloven § 10, stk. 5	Landbrugsloven § 23, stk. 4
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på yderligere fristforlængelse af påbud om afhændelse af landbrugsejendom stadfæstet	13.05.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om ophævelse og hjemvisning i sag om afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligten	18.01.2024
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afvisning af at behandle ansøgning om nedlæggelse af beboelse på landbrugsejendom var uberettiget	22.11.2023
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på ansøgning om supplerende og oprettelse af landbrugsejendom stadfæstes	25.04.2022
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på forlænget dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom på grund af manglende særlige forhold	07.04.2022
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på ændring af landbrugsejendom uden beboelse til med beboelse grundet manglende sammenhæng mellem jord og bygning	28.10.2021
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om afslag på dispensation til sammenlægning af moseareal med landbrugsejendom	06.05.2020
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på tidsubegrænset dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom	10.01.2020
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om ophævelse og hjemvisning af afslag på tidsubegrænset dispensation fra bopælspligt	04.11.2019
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om ophævelse og hjemvisning i sag vedrørende vilkår for erhvervelse af landbrugsejendom	09.10.2019

§ 12 EU-retten: bopæls- og erhvervelseskrav for landbrugsjord

Bopælskravet er den del af landbrugsloven, der har været mest udsat for EU-retligt pres, og lovgivningsudviklingen er direkte drevet heraf. I de almindelige bemærkninger til **lov nr. 509 af 6. juni 2007** hedder det under "Forholdet til EU-retten":

"Med ændringen af bopælspligten, således at bopælspligten for landbrugsejendomme under 30 ha kan opfyldes af enhver selv eller en anden person, der benytter ejendommen som helårsbeboelse, vurderes lovforslaget at imødekomme EF-Domstolens dom i sagen C-370/05 (Festersen-dommen)."

Bemærkningerne fastholdt dengang en personlig bopælspligt for ejendomme på 30 ha eller derover, dels fordi Domstolen ikke havde forholdt sig til den, dels under henvisning til sammenhængen mellem personlig bopælspligt og kravet om egen drift med henblik på at bevare selvejedriften. Denne sondring blev opgivet ved **lov nr. 243 af 22. marts 2010**, der gjorde den upersonlige bopælspligt generel for alle ejendomme uanset størrelse – og som samtidig ophævede uddannelses- og egen drift-kravene.

EU-Domstolens senere praksis bekræfter, at nationale bopælskrav ved erhvervelse af landbrugsjord er under skarp proportionalitetskontrol:

- I **C-562/22** underkendte Domstolen et bulgarsk krav om fem års bopæl i landet som betingelse for at erhverve landbrugsjord. Kravet blev anset for en uforholdsmæssig restriktion af de frie kapitalbevægelser efter [artikel 63 TEUF](#).
- I **C-206/19** fandt Domstolen, at et lettisk krav om bopælsregistrering og sprogkundskaber på B2-niveau for selskaber kontrolleret af statsborgere fra andre medlemsstater udgjorde direkte forskelsbehandling i strid med tjenesteydelsesdirektivets artikel 9, 10 og 14.

I [C-235/17](#) fastslog Store Afdeling, at Ungarns ex lege-ophævelse af brugsrettigheder over landbrugs- og skovbrugsarealer, når indehaveren ikke var nært beslægtet med ejeren, var i strid med [artikel 63 TEUF](#) og med [chartrets artikel 17](#) om ejendomsretten.

- I [C-419/23](#) fandt Domstolen omvendt, at genindførelse i tingbogen af en brugsret over landbrugsjord for at genoprette EU-rettens virkning efter en traktatbrudsdom ikke stred mod artikel 63 TEUF eller chartrets artikel 17.

Det karakteristiske ved den danske ordning efter 2010 er netop, at bopælspligten er **upersonlig**: erhververen behøver ikke selv bo på ejendommen, men kan lade en lejer opfylde pligten, og hvor udlejning på markedsvilkår dokumenteret ikke er mulig, skal der efter forarbejderne meddeles dispensation, jf. [reglbekendtgørelsens § 11, stk. 3](#). Netop dette ventilsystem er den konstruktion, forarbejderne fremhæver som løsningen på det EU-retlige problem – fordi ejeren ellers ville være tvunget til selv at flytte ind og dermed reelt være underlagt en subsidær personlig bopælspligt.

LOV	Landbrugsloven § 8, stk. 1, 2, 4	Reglbekendtgørelsen § 11, stk. 3	
PRAKSIS	EU-Domstolen · Genindførelse af brugsrettigheder over landbrugsjord efter traktatbrud og forholdet til national registreringslovgivning		12.12.2024
	EU-Domstolen · EU-Domstolen underkender bulgarsk bopælskrav ved erhvervelse af landbrugsjord som stridende mod de frie kapitalbevægelser		18.01.2024
	EU-Domstolen · Restriktioner for selskabers erhvervelse af landbrugsjord i Letland: Bopæls- og sprogkrav i strid med EU-retten		11.06.2020
	EU-Domstolen · Ungarns ophævelse af brugsrettigheder over landbrugsarealer i strid med de frie kapitalbevægelser og ejendomsretten		21.05.2019

§ 13 Sammenfatning og aktuel retstilstand

Landbrugsloven er i dag et smalt, men skarpt reguleringsinstrument. Efter tre liberaliseringsrunder – 2007, 2010 og 2014, suppleret af den administrative omlægning ved [lov nr. 1240 af 18. december 2012](#) med nedlæggelsen af jordbrugskommissionerne – er stort set alle klassiske jordpolitiske greb faldet bort: uddannelseskrav, krav om egen drift, arealgrænser på 400 ha og 4 ejendomme, 10 km-afstandsgrænsen ved erhvervelse, fortrinnsstilling til suppleringsjord og kravet om en "landmand i selskabet" med bestemmende indflydelse. De problemstillinger, der lå til grund for de tidligere strukturregler, er udførligt analyseret i **Betænkning nr. 1351/1998 om landbrugets strukturudvikling**, der bl.a. beskriver "byggeklods-princippet" og sondringen mellem ejendoms- og bedriftsniveau – en sondring, der stadig præger lovens systematik gennem bedriftsbegrebet i [§ 2, stk. 3](#).

Tilbage står tre kerner, som praksis kredser om:

1. **Landbrugspligten**, der følger noteringen og kun kan ophæves ved landinspektørerklæring i de opregnede tilfælde i [§ 6](#) eller ved tilladelse efter [§ 7, stk. 2](#), hvor frie jorder-hensynet og kravet om overgang til ikke-jordbrugsmæssig anvendelse gør praksis nærmest uigennemtrængelig.
2. **Bopælspligten** i [§ 8](#) og [§ 20](#), der er upersonlig, varer 10 år, genindtræder ved enhver ny erhvervelse og supplerer, og kun kan fraviges inden for reglbekendtgørelsens lukkede katalog.
3. **Håndhævelsen** via genafhændelsespåbud efter [§ 41](#), hvor tinglyst adkomst og gode hensigter ikke beskytter.

Den praktisk vigtigste enkeltlære fra nævnets nyere praksis er "egne forhold"-doktrinen: sagsbehandlingstider, byggepriser, bankkrav, travlhed, forsinkede håndværkere, covid-19 og samlivsophævelser er alle blevet afvist som særlige forhold, fordi de kunne eller burde have været håndteret af ejeren selv, jf. [20/14285](#), [21/09425](#), [23/08141](#), [24/05418](#) og [24/07219](#). Modvægten er, at nævnet konsekvent underkender styrelsens afgørelser, når begrundelsen ikke redegør for skønnets hovedhensyn, eller når sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst – jf. [19/06243](#), [19/01357](#), [20/02701](#) og [23/14683](#).

Vær opmærksom på to aktuelle forhold:

- Førsteinstansen hedder ikke længere Landbrugsstyrelsen. Kompetencen ligger nu hos **Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø** under Ministeriet for Grøn Trepert, jf. bl.a. [24/07651](#), [24/10516](#) og [26-03748](#). Ældre afgørelser henviser fortsat til Landbrugsstyrelsen.
- Der er én vedtagen, men endnu ikke konsolideret ændring af loven. Ved **lov af 30. december 2025 om ændring af sundhedsloven og forskellige andre love** udgår henvisningerne til de regionale udviklingsstrategier og den regionale udviklingsplanlægning af [landbrugslovens § 3, stk. 1 og 2](#), som konsekvens af, at regionerne ikke længere udarbejder regionale udviklingsstrategier. Ændringen træder i kraft **1. januar 2027** og berører alene kommunalbestyrelsernes jordbrugsanalyse – ikke landbrugspligten, bopælspligten eller erhvervsreglerne.

Afgrænsningsmæssigt bemærkes, at denne oversigt ikke dækker EU's landbrugsstøtteordninger – se [landbrugsstøtte-direkte-betalinger](#), [landbrugsstøtte-landdistrikt](#) og [landbrugsstøtte-konditionalitet-sanktioner](#) – og heller ikke landzonetilladelse efter planloven, husdyrgodkendelse eller naturbeskyttelse, jf. [landzonetilladelse](#), [husdyrgodkendelse](#) og [naturbeskyttelse](#). Generationsskifteaspektet af §§ 14-15 behandles nærmere i [generationsskifte](#).

LOV	Landbrugsloven § 2, stk. 3	Landbrugsloven § 3, stk. 1, 2	Landbrugsloven § 6
	Landbrugsloven § 7, stk. 2	Landbrugsloven § 8	Landbrugsloven § 20
			Landbrugsloven § 41, stk. 1
PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på yderligere fristforlængelse af påbud om afhændelse af landbrugsejendom stadfæstet		
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på ansøgning om dispensation fra bopælspligten i Kolding Kommune		
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra bopælspligt trods påstand om bygningsmæssigt forfald og dialog med kommune		
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på yderligere dispensation fra bopælspligten på landbrugsejendom		
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligt stadfæstes		
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om ophævelse og hjemvisning i sag om afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligten		
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligt		
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afslag på forlænget dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom på grund af manglende særlige forhold		
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om dispensation fra bopælspligt		
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om afslag på dispensation til sammenlægning af moseareal med landbrugsejendom		
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afgørelse om ophævelse og hjemvisning af afslag på tidsbegrænset dispensation fra bopælspligt		

Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om ophævelse og hjemvisning i sag vedrørende vilkår for erhvervelse af landbrugsejendom

09.10.2019

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Landbrugsloven § 2	stk. 1, 2	Landbrugsloven § 7	stk. 2
Landbrugsloven § 8	stk. 1-4	Landbrugsloven § 12	
Landbrugsloven § 20	stk. 1, 2	Landbrugsloven § 29	stk. 1-3
Landbrugsloven § 41	stk. 1	Regelbekendtgørelsen § 11	stk. 1-3

MATERIALE Citerede afgørelser

42 afgørelser

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL			4
12.12.2024	Genindførelse af brugsrettigheder over landbrugsjord efter traktatbrud og forholdet til national registreringslovgivning	C-419/23	
18.01.2024	EU-Domstolen underkender bulgarsk bopælskrav ved erhvervelse af landbrugsjord som stridende mod de frie kapitalbevægelser	C-562/22	
11.06.2020	Restriktioner for selskabers erhvervelse af landbrugsjord i Letland: Bopæls- og sprogkrav i strid med EU-retten	C-206/19	
21.05.2019	Ungarns ophævelse af brugsrettigheder over landbrugsarealer i strid med de frie kapitalbevægelser og ejendomsretten	C-235/17	
MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS			37
17.06.2026	Afslag på ophævelse af landbrugspligten på helårsbeboet bofællesskabsejendom – ingen særlige forhold efter landbrugslovens § 7, stk. 2	26-02035	
13.05.2026	Afslag på yderligere fristforlængelse af påbud om afhændelse af landbrugsejendom stadfæstet	26-03748	
16.12.2025	Stadfæstelse af afslag på ophævelse af landbrugspligt for skov- og lystejeendom	25/05304	
28.01.2025	Stadfæstelse af afslag på ansøgning om dispensation fra bopælspligten i Kolding Kommune	24/10516	
22.01.2025	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om stadfæstelse af afslag på ansøgning om ophævelse af landbrugspligt	24/08606	
12.12.2024	Stadfæstelse af afslag på dispensation fra bopælspligt trods påstand om bygningsmæssigt forfald og dialog med kommune	24/07219	
27.11.2024	Stadfæstelse af afslag på yderligere dispensation fra bopælspligten på landbrugsejendom	24/07651	
03.10.2024	Afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligt stadfæstes	24/05418	

08.07.2024	Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af realitetsbehandling i sag om afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligten	24/01550
29.01.2024	Stadfæstelse af afslag på dispensation fra bopælspligt	23/11436
18.01.2024	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om ophævelse og hjemvisning i sag om afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligten	23/14683
22.11.2023	Afvisning af at behandle ansøgning om nedlæggelse af beboelse på landbrugsejendom var uberettiget	23/00236
21.09.2023	Stadfæstelse af afslag på ansøgning om ophævelse af landbrugspligten	23/04725
14.09.2023	Stadfæstelse af afslag på forlængelse af dispensation fra bopælspligt	23/08141
20.01.2023	Stadfæstelse af afslag på ansøgning om ophævelse af landbrugspligt	22/04979
11.01.2023	Stadfæstelse af afslag på ansøgning om ophævelse af landbrugspligten på en landbrugsejendom	22/04891
17.05.2022	Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af realitetsbehandling af klage vedrørende Landbrugsstyrelsens afslag på fristforlængelse for etablering af beboelsesbygning	21/10575
25.04.2022	Afslag på ansøgning om supplering og oprettelse af landbrugsejendom stadfæstes	21/09193
19.04.2022	Klage over afslag på ansøgning om supplering og oprettelse af landbrugsejendom	21/05886
07.04.2022	Afslag på forlænget dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom på grund af manglende særlige forhold	21/09425
16.12.2021	Hjemvisning af sag om selskabs adgang til at oprette og supplere en landbrugsejendom	18/01618 (32776)
17.11.2021	Afslag på dispensation fra bopælspligt og påstand om opfyldelse ved bortforpagtning	21/04054
28.10.2021	Afslag på ændring af landbrugsejendom uden beboelse til med beboelse grundet manglende sammenhæng mellem jord og bygning	21/02756
24.08.2021	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om dispensation fra bopælspligt	20/14285
18.06.2021	Stadfæstelse af afslag på ansøgning om erhvervelse af landbrugsejendom med tidsubegrænset dispensation fra bopælspligten	20/10858
30.11.2020	Afslag på erhvervelse af landbrugsejendom med dispensation for bopælspligt stadfæstes	20/10853
11.11.2020	Afgørelse om ophævelse og hjemvisning vedrørende afslag på erhvervelse af landbrugsejendom	20/06289
15.08.2020	Afslag på ophævelse af og dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom	18/01620
06.05.2020	Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om afslag på dispensation til sammenlægning af moseareal med landbrugsejendom	20/02701
10.01.2020	Afslag på tidsubegrænset dispensation fra bopælspligt på landbrugsejendom	19/08458
04.11.2019	Afgørelse om ophævelse og hjemvisning af afslag på tidsubegrænset dispensation fra bopælspligt	19/06243

09.10.2019	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om ophævelse og hjemvisning i sag vedrørende vilkår for erhvervelse af landbrugsejendom	19/01357
21.08.2019	Tilladelse til ophævelse af landbrugspligt på ejendom med udyrkbare arealer	18/06844
07.08.2019	Afvisning af klage i sag om lovliggørelse ved afhændelse af landbrugsejendomme	18/08198
07.08.2019	Afslag på tilladelse til erhvervelse af landbrugsejendom - kommanditselskabs mulighed for at erhverve anpart	18/08200
07.08.2019	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afslag på erhvervelse af landbrugsejendom	18/08201
04.07.2018	Stadfæstelse af Landbrugsstyrelsens afgørelse om fortrinsstilling til suppleringsjord og påbud om genafhændelse	18/01883
VEJDIREKTORATET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
07.04.2021	Ugyldig afgørelse om snerydning på privat fællesvej grundet mangelfuld sagsoplysning og retsvildfarelse	21_02756

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Landbrugets strukturudvikling - Betænkning nr. 1351

nr. 1351 · 1998 · Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri